

AVRUPA KONSEYİ, YOLSUZLUKLA MÜCADELEDE YİRMİ TEMEL İLKE KARARI*

(1997)

Bakanlar Komitesi,

10 ve 11 Ekim 1997 tarihinde Strasbourg'da yapılan Hükümet ve Devlet Başkanları ikinci toplantısında benimsenen deklarasyon ve Eylem Planı doğrultusunda, özellikle "yolsuzluğa ve organize suçlara karşı mücadele" konusundaki III. Bölüm 2. paragrafı göz önüne alarak;

Yolsuzluğun Avrupa Konseyi'nin temel ilkelerine ve değerlerine bir tehdit oluşturduğunun, vatandaşların demokrasiye olan inançlarını zayıflattığının, hukuk devleti ilkesini zedelediğinin, insan haklarına karşı bir reddiye meydana getirdiğinin ve ekonomik sosyal gelişmeyi engellediğinin farkında olarak;

Yolsuzluğa karşı mücadelenin çok disiplinli olması gerektiğini ve bu çerçevede sırayla Valetta ve Prag'da yapılan Avrupa Adalet Bakanlarının 19. ve 21. konferansı tarafından kabul edilen kararların yan ısıra Yolsuzluğa Karşı Eylem Programı'nın da dikkate alınması gerektiğine kani olarak;

Yolsuzluk üzerine çok disiplinli Grup tarafından hazırlanan yolsuzluğa karşı mücadelede yirmi temel ilke taslağını ele alarak,

Ülkelerimizin bu konudaki çabalarına katılmak suretiyle yolsuzlukla mücadeleyi azimle sürdürmeye kararlı olarak,

Aşağıda yer alan YOLSUZLUKLA MÜCADELE YİRMİ TEMEL İLKE KARARI'nın kabul edilmesi konusunda mutabık kalır.

1. Yolsuzluğun önlenmesinde etkili tedbirler almak ve bu çerçevede kamunun dikkatini konuya çekmek ve ahlaki davranışları teşvik etmek;
2. Ulusal ve uluslararası yolsuzlukların işbirliği içinde cezalandırılmasını sağlamak;
3. Yolsuzluk suçlarının önlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve bu konuda hüküm verilmesi ile sorumlu olanların görev ve fonksiyonları ile

münasip bir bağımsızlık ve özerklikten yararlanmalarını, kanun dışı etkilerden masun olmalarını, delillere ulaşmak için etkin araçlara sahip olmalarını ve yolsuzlukla mücadelede yetkililere yardım eden kişilerin korunmasını ve soruşturmaların gizliliğinin muhafazasını sağlamak;

4. Yolsuzluk suçları sonucu elde edilen kazanç el konulması ve suçluların bu kazançtan mahrum bırakılması için uygun tedbirleri almak;

5. Adli görevlilerin yolsuzluk suçlarında kalkan olarak kullanılmalarını engellemek için uygun tedbirleri almak;

6. Demokratik bir toplumun gerektirdiği ölçüye kadar yolsuzluk suçlarının soruşturulması, kovuşturulması ya da hüküm verilmesinde dokunulmazlığı sınırlandırmak;

7. Yolsuzlukla mücadeleden sorumlu olan kişi ve kurumların uzmanlığını artırmak ve görevlerini ifa etmeleri için gerekli olan eğitim ve uygun araçlar imkanını onlara sağlamak;

8. Mali mevzuatın ve bu mevzuatı uygulamakla görevli olan yetkililerin, özellikle yolsuzluk suçları ile bağlantılı olan diğer giderlerin mevcut kanunlara veya uygulamada vergiden indirilmesini engelleyerek, etkili ve koordineli bir çerçevede yolsuzlukla mücadele etmeye katkıda bulunmalarını sağlamak;

9. Kamu yönetiminin örgütlenmesi, işlemesi ve karar alma sürecinin, özellikle etkinliği artırma gereksinimi ile uyumlu bir şekilde mümkün olduğu kadar fazla saydamlığı artırarak, yolsuzluk ile mücadele etme ihtiyacını dikkate almasını sağlamak;

10. Kamu görevlilerinin hakları ve görevleri ile alakalı kuralların yolsuzluğa karşı mücadelenin gereklerini almasını ve yeterli ve etkili disiplin tedbirlerinin yürürlüğe konulmasını ve davranış kuralları gibi uygun araçlar vasıtasıyla kamu görevlilerinden beklenen davranışların daha ileri düzeyde aydınlatılmasıyla tanımlanmasının teşvik edilmesini sağlamak;

11. Uygun denetim prosedürlerinin kamu yönetiminin ve kamu kesiminin faaliyetlerine uygulanmasını sağlamak;

12. Denetim prosedürlerinin kamu yönetiminin dışındaki yolsuzlukların tespiti ve önlenmesinde rol oynamasını onaylamak;

13. Kamusal sorumluluk ve hesap verme sorumluluğu sisteminin kamu görevlilerinin yolsuzlukla ilgili davranışlarının sonuçlarını dikkate almasını sağlamak;
14. Adil rekabeti teşvik eden ve yolsuzluk yapanlar üzerinde caydırıcı olan uygun ve saydam kamu alımları prosedürlerini benimsemek;
15. Parlamenterlerin davranış kurallarını benimsemelerini ve yolsuzluğa caydırıcı nitelikte olan siyasal partiler ve seçim kampanyalarının finansmanı ile ilgili kuralların oluşturulmasını teşvik etmek;
16. Medyanın, yalnızca demokratik bir toplumda gerekli olan sınırlama ve kısıtlamalara tabi olarak, yolsuzluk ile ilgili konularda bilgi edinme ve yayma özgürlüğüne sahip olmasını sağlamak;
17. Özellikle hakları ve çıkarları yolsuzluk nedeniyle etkilenen kişiler için etkili çözümler oluşturma konusunda olmak üzere, medeni hukukun yolsuzluk ile mücadele etmede söz konusu olan gereksinimleri dikkate almasını sağlamak;
18. Yolsuzluk ile ilgili araştırmaları teşvik etmek;
19. Yolsuzluğa karşı mücadelenin tüm safhalarında, muhtemel organize suç ve kara para aklama bağlantısının göz önünde bulundurulmasını sağlamak;
20. Yolsuzluğa karşı mücadelenin tüm aşamalarında en geniş biçimde bir uluslararası işbirliği geliştirmek.

Ve, Yolsuzlukla Etkili Bir Şekilde Mücadele Etmek Ve Yolsuzluğu Önlemek İle İlgili Olarak Dinamik Bir Sürecin Geliştirilmesine Yardımcı Olmak İçin Bakanlar Komitesi,

1. Ulusal otoriteleri bu İlkeleri kendi ulusal mevzuat ve uygulamalarında uygulamaya koymaya davet eder;
2. Yolsuzluk İle İlgili Çok-Disiplinli Grup (Multidisciplinary Group on Corruption-GMC)'a hızlı bir şekilde, yolsuzluğa karşı Eylem Programı ile uyumlu uluslararası hukuki enstrümanların özenle hazırlaması talimatını verir;
3. Yolsuzluk İle İlgili Çok-Disiplinli Grup'a (GMC), Avrupa Konseyi'nin nezaretinde, bu İlkelerin ve kabul edilen uluslararası hukuki enstrümanlarının uygulanmasının izlenmesi için uygun ve etkili bir mekanizmanın oluşturulmasını öneren bir taslak metni geciktirmeden sunması talimatını verir.